

BÁNYÁSZ

A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének Hivatalos Közlőnye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasut-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár:
1 évre 9.60 P. 1/4 évre 2.40 P.
1/2 " 4.80 " Egyes szám ára 40 f.

A bányamunkásság mozgalmá.

A bányamunkásság — gazdasági helyzetének javítása érdekében — mozgalmat indított. A mozgalom megindításánál a munkásságot az a cél vezérelte, hogy tekintettel az őszi szénkampány megindulására, helyénvaló, hogy a munkásság leromlott gazdasági helyzetét feljavítsa.

A tavaszi és a nyári hónapok voltak azok, amelyekben a bányamunkásság a legnagyobb nélkülözésekben küzdött, legfőképpen a legtöbb bányatelepen uralkodó üzemi és műszakredukciók következtében. Ezekben a hónapokban a bányamunkásság kénytelen volt megvonni magától és a családjától mindazon szükséges cikkeket, amelyek segítségével a jövő munkálataira szükséges erőt gyűjthette volna. Ezen veszteségek következtében a bányamunkásság testi ereje leromlott ugyanarra, hogy a bányaipart az a veszély fenyegeti, hogy amikor a jobb konjunktúráis viszonyok bekövetkeznek, képtelen lesz a bányamunkásság hivatása teljesítésére.

A bányavállalatok, dacára annak, hogy állandóan tele vannak sirákozással, hogy nem tudják a kitermelt szén értékesíteni, mégis az évvégén horribilis osztalékokat fizetnek ki és olyan magas összegű tantiémeket juttatnak az egyes vállalatok, hogy a bányamunkásság tömegei esztendőnkön keresztül nem keres annyit megfeszített embertől munkájával, mint amennyit egy pár igazgatósági tag tesz zsebre tantiém címén. A bányavállalatok az év 8 hónapjában tudják rendesen elhelyezni szénkészleteiket, ezzel szemben a bányamunkásság alig 4—5 hónapon keresztül teljesítheti a rendes műszakokat. Az év legnagyobb részében redukált üzemmél, csak redukált keresetet tud elérni. Az év legnagyobb részét olyan súlyos keresettel kénytelen átküzdeni, hogy csak a legnagyobb nélkülözések árán tudják magukat átküzdeni a legközelebbi szénkonjunktúra idejéig.

Ugyanakkor, mikor a bányavállalatok a munkásság között kiadják az orderét, hogy csak redukált üzemmél tudják a munkásságot foglalkoztatni, ugyanakkor végeztetik el a munkássággal a legfőbb előkészületi munkálatokat a jövő kampány idejére. Az összes előkészítő munkálatokat ebben az időben végeztetik el, természetesen a munkássággal érintkező altiszteknek kiadják az utasítást, hogy a munkásságot olyformán használja ki ebben az időben, hogy ez az üzemmél minél kevesebb költségbe kerüljön.

Ennek azután az a következménye, hogy a munkássággal közvetlenül érintkező tisztviselők és altisztek a munkásság előtt úgy

állítják be a helyzetet, hogy a vállalat ezen munkálatokat csak azért teljesíteti, hogy a munkásságról atyailag gondoskodjon és a munkásság nagy tömegeit ne legyen kénytelen elbocsájtani. Ez a beállítás a legtöbb esetben a munkásság között azzal a hatással van, hogy a munkáltató bizonyos szívértéket tanúsít munkásaival szemben és az ilyen alkalomkor a munkásságot nem bocsájtja el, hanem redukált üzemmél, redukált műszakokkal segíti a munkást át az úgynevezett válságos időkön, a nyári hónapokon keresztül.

Ez a látszat, a valóság azonban az, hogy a munkáltatók, vagyis a bányavállalatok a rendes szénkampány idején már azon gondolkodnak, hogy a legközelebbi szénkampány idejére miként tudják biztosítani a bánya fokozott termelését. Ennek a szolgálatába állítják mindazon tisztviselőket és altiszteket, akik a munkássággal közvetlenül érintkezésben vannak. Ennek azután az a következménye, hogy az előkészítő munkálatokat az altisztek és a bányavezetők kapcsolatos tisztviselők a bányamunkássággal elvégeztetik mindazon munkálatokat, amelyeket egyébként vasárnapokon kellene végeztetni. Ezeket az úgynevezett szánált napokon, vagyis szünnapokon teljesítetik és ez által megtakarítják a bányamunkáknál szokásos vasárnapi pótlékok fizetését, mert rendes munkanapokon végeztetik a munkálatokat.

Amikor a bányamunkásság az elmúlt hónapban kérvényeiket benyújtották azzal a meghitt meggyőződéssel tették, hogy ezen kérvényükben oly csekélységet kívánnak, ami elől még a legcsekélyebb emberi érzéssel rendelkező vállalati képviselők sem tudnak elzárkózni. Dacára a bányamunkásság ezen higgadt és nagy körvonalakban átgondolt megfontolt kéréseiknek, amelyeket a vállalatoknak benyújtottak, abban a tudatban, hogy ez elől elzárkózni nem lehet, mégis akadtak bányavállalatok, akik ezen székény kívánságokat ridegen elutasították.

A bányamunkásság tudatában volt annak, hogy amikor ezen kéréseiket benyújtották lesznek oly vállalatok, akik csak a sarokban álló Wertheim szekrény sugallatára halgatnak és elhárítanak maguktól minden emberi érzésre valló hivatkozást és ridegen állják elutasító álláspontjukat.

A bányamunkásság felkészülve várja ezen harc lebonyolítását azzal a nemes elhatározással, hogy az ország nemzetgazdasági helyzetének a megjavítása érdekében felveszi a küzdelmet, folytatja a harcot a munkásság győzelméig.

Magyarország köszénbányászatainak történetéből.

(Folytatás.)

A vasútvonalra támaszkodó, nagy tőkével rendelkező vállalatok szemben az egyes bányák nem képesek versenyezni, mert a vállalat kezdetben csak saját üzemi részére termeli a szenet, ami által a selejtes minőségűnek is biztos piaca van, míg a szomszédos kis vállalatok csak a legjobb minőségű szén elhelyezésére számíthatnak. Üzemeiket tehát részben beszüntetik, részben csak veszteséggel folytathatják. Természetes tehát, hogy a társaság részint bérlet, részint vétel útján lassan-lassan kezelésébe veszi a medence régi bányáit. A társaság fokozatos térfoglalását élénken visszatükrözi a DGT kezelésében lévő bányák termelési adatai. Az első évben, 1853-ban még csak 22.628 métermázsza szén termeltetett, míg 1854-ben 43.680 mm., 1855-ben 70.402 mm., 1856-ban 125.648 q., 1857-ben 203.347 q., 1858-ban 639.327 q., 1859-ben 1.021.617 q.

Az 1840—50-es évekről csupán csak osztrák adatok állnak rendelkezésre és ezen adatok szerint a pécsvidéki szénmedencék termelése így alakul:

1841-ben	132,595	bécsimázsza	—	74.075 q
1842-ben	117,203	"	"	65,477 "
1843-ban	149,924	"	"	78.728 "
1844-ben	121,569	"	"	67,917 "
1855-ben	691,100	"	"	386,089 "
1856-ban	866,191	"	"	583,906 "
1857-ben	1.062,110	"	"	593,358 "
1859-ben	2.395,843	"	"	1.338,460 "

1855-ben a kezdet nehézségeivel küzdő társaság az összes termelésnek valamivel több mint 1/4-ét, 1856-ban és 57-ben már mintegy 1/2-ét, 1859-ben pedig az évi termelésnek több mint 3/4 része a DGT-ra esik. — A medence többi vállalatai állandóan 300.000 métermázsát bányásztak ki évente együttesen, míg a társaság már a hetedik üzemi évben túlhaladta a millió métermázsát.

Ettől kezdve a pécsvidéki szénmedence termelését a DGT termelési viszonyai determinálták, ezekre viszont, különösen a 70-es évek közepéig, amíg a társaság a kitermelt szenet tisztán maga használta fel, a társaság folyamatos üzlete volt döntő befolyással. Hogy a pécsi szénmedence termelése elsősorban a DGT bányák hozadékának a függvénye, elegendő két kiragadott példát idéznünk táblázatunkból. Megállapíthatóan a pécsi szénmedencéből az 1861—1898. évek alatt 170.4 millió mm. szén került ki. Ebből a társaság bányáinak részese 159.5 millió métermázsza, vagyis 82 %. A legújabb adatok szerint az 1924—26. években a szénmedence termelése 23.8 millió métermázsát tett ki, amiből a DGT bányáira

18 millió mm., tehát 85 %-ék esett. A pécsi szénmedence termelésének 8-9 tizedrészét tehát állandóan a társasági bányák szolgáltatták.

A medence termelése a DGT bányászati tevékenységének bekapcsolódásától kezdve egyenes vonalban emelkedik. 1864-ben már eléri a 2 millió métermázsát, 1870-ben a 3 milliót, 1873-ban az emelkedő vonal megtörik. Az ebben az évben kitört nagy gazdasági válság, mely a tulhajtott spekuláció következményeképpen a szomszédos Ausztriából indult el pusztító útjára és ráta meg a magyar gazdaságot, természetesen kihatott a bányászatra is s évekre visszavetette fejlődésében. A válságból való felocsudás csak a 70-es évek végén kezdődik s 1880-ban Pécs környékén már több mint 5 millió métermázsas szén bányásznak ki. Az 1882. évi kisebb gazdasági válság szintén nyomot hagy a medence bányászatának történetében és a termelés 5 millió mm. alá hanyatlal.

Súlyosabb következményekkel jár a Romániával szemben 1886-ban kitört vámháború, mely egyrészt elmélyítette a hazai ipari pangást, másrészt pedig a Duna forgalmát bénította meg, ennek csökkenésén keresztül visszahatott a pécsi szénmedence termelésére. — 1889-től kezdve a termelés rohamosan emelkedik, a 90-es években éri el a növekedés a legnagyobb sebességet.

Ezekben az években a MÁV már tekintélyes fogyasztója a pécsi szénnek, amelyet különösen a helyi pályák (fiumei vonal) forgalmának lebonyolításánál használ. A MÁV évente, a 90-es években a pécsi szénből másfél millió métermázsát használ el. 1900-ban a termelés 9.6 millió mm.-ra emelkedett, amellyel szinte a termelés csúcspontját érte el. Ezen évnek a kitűnő termelési eredményére az általános gazdasági virágzáson kívül nagy befolyással volt a rajtuk kívül álló okok összetalálkozása is: Az osztrák bányászstrájk, az angliai szénhiány, a Duna államok jó termése következtében beállott rendkívül élénk hajózási forgalom. Így természetesnek kell találni, hogy a következő évben a külső okok elmaradása folytán a termelés némileg visszaesik. E hanyatlást állandósította, sőt növelte az 1902-ben megindult általános ipari pangás és fokozta az 1905. és 1908. évi bányászstrájk. A termelés depressiója csak az 1903. évben akadt meg rövid időre, ismét a Dunahajózás fellendülése következtében. Az ipari pangás megszűntével, amely az állam iparfejlesztési politikájának megindítási évére, 1907-re tehető, a 900-as évek végétől az utolsó békeesztendőig 1913-ig a bányászati tevékenység is intenzív s 1909-ben Bosznia, Hercegovina anektálásának évében a vasutak fokozott mértékben való igénybevétele következtében éri el maximumát 9.7 millió métermázsas szén kitermelésével. Ez az év egyébként is említésre méltó időpont a pécsi szénbányászat történetében, a komlói bánya üzemét ugyanis ebben az évben vette át a magyar kir. kincstár.

A világháború kitörésének évében a hadköteles bányamunkások hadbavonulása következtében és a DGT összes üzemében két hónapon át tartó strájk folytán a termelés 7 millió métermázsára csökkent. Az 1916. és 1917. évek termelési eredményei azonban, amelyek az utolsó békeévek termelését felülmúlják világosan mutatják azt az erőfeszítést, amelyet a Pécsvidék bányászai az élet-halál harcát vívó nemzetgazdasági „Hinterland”-jának biztosításában résztvettek. Ez az erőfeszítés tartott az utolsó háborús évben is egészen az októberi eseményekig: Az 1918. évi termelés 7.643.203 q-val alig maradt el az első teljes háborús év „1915” 7.992.068 q-as termelése mögött.

Magyarország és a pécsvidéki szénmedence feketekőszén termelése 1861-től 1926-ig

Év	A fekete kőszén termelése			
	mennyisége		értéke	
	Magyarországon	Pécsvidéken	Magyarországon	Pécsvidéken
	métermázsában		Pengo-ban	
1861.	2,577.196	1,643.300	1,930,443	1,028,367
1862.	3,242.999	1,820.590	2,509,687	1,197,125
1863.	3,404.073	1,987.197	2,870,552	1,246,433
1864.	3,494.950	2,125.161	2,772,681	1,485,515
1865.	3,615.226	2,080.322	2,869,868	1,456,217
1866.	4,131.739	2,240.013	3,266,234	1,671,828
1867.	4,064.826	2,052.091	3,344,964	1,444,315
1868.	4,975.464	2,557.650	4,656,641	2,111,162
1869.	5,061.048	2,781.589	4,262,977	2,021,305
1870.	5,517.019	3,203.888	5,275,854	2,701,304
1871.	6,416.588	3,874.081	6,634,476	3,711,465
1872.	6,795.229	4,072.401	7,609,174	4,269,748
1873.	7,064.757	4,040.697	8,519,546	4,273,448
1874.	6,439.338	3,702.401	7,395,250	3,763,732
1875.	6,516.675	3,291.960	6,949,622	3,125,274
1876.	6,518.767	3,665.971	7,676,454	3,823,860
1877.	7,023.243	4,218.582	8,874,227	4,412,009
1878.	7,162.403	4,660.450	8,968,360	4,895,451
1879.	7,097.333	4,359.347	8,969,218	4,628,334
1880.	8,352.508	5,230.449	9,974,165	5,486,285
1881.	8,802.520	5,282.258	9,788,170	5,054,886
1882.	8,342.611	4,946.544	8,917,336	4,199,020
1883.	9,234.015	5,466.724	9,982,846	4,824,486
1884.	9,707.035	5,867.310	10,420,691	5,117,721
1885.	9,711.918	5,662.868	10,662,543	5,209,157
1886.	8,766.539	4,720.373	10,236,495	4,465,322
1887.	8,035.836	4,648.387	8,937,991	4,354,338
1888.	8,739.305	4,673.992	9,609,138	4,438,588
1889.	9,601.415	5,105.650	10,574,162	4,958,943
1890.	10,199.687	5,940.617	10,972,075	5,518,265
1891.	10,546.832	6,188,984	11,869,481	5,655,120
1892.	10,870.956	6,524.327	12,319,269	6,478,360
1893.	10,169.872	5,875.976	12,335,167	6,376,191
1894.	10,673.796	6,434.669	12,909,469	6,794,841
1895.	10,974.674	6,717.673	13,405,978	7,320,128
1896.	11,638.038	7,172.930	13,865,535	7,733,194
1897.	11,450.464	7,468.869	14,279,139	8,170,056
1898.	12,766.795	8,057.919	15,646,306	8,903,580
1899.	12,708.554	7,931.892	15,421,791	8,666,336
1900.	14,470.465	9,588.679	17,677,993	10,824,474
1901.	13,652.695	8,917.431	16,892,125	9,936,688
1902.	11,627.850	7,361.131	15,127,985	8,201,096
1903.	12,334.099	8,570.620	15,310,882	9,191,008
1904.	11,553.201	7,394.179	13,775,534	8,283,607
1905.	10,880.866	6,534.907	13,145,729	7,352,142
1906.	12,377.298	7,795.815	15,270,519	9,099,881
1907.	12,741.595	8,104.471	17,058,182	10,391,112
1908.	12,104.417	7,517.240	18,674,419	10,552,652
1909.	13,974.243	9,685.822	20,816,599	12,734,530
1910.	13,021.028	8,660.619	19,326,397	11,579,959
1911.	12,901.822	8,507.631	17,938,178	11,742,739
1912.	13,024.046	8,531.151	19,587,709	12,054,563
1913.	13,199.185	8,647.260	21,305,910	12,522,596
1914.	11,158.367	7,082.880	18,651,217	10,764,774
1915.	10,972.546	7,992.068	15,661,785	10,521,437
1916.	12,041.227	8,853.778	17,100,333	11,716,107
1917.	12,173.990	8,780.018	21,422,500	11,699,305
1861—1917.	526,622.183	326,621.802	681,597,872	362,160,379
1918.	— —	7,647.203	— —	18,894,554
1919.	— —	1,426.429	— —	4,592,120
1920.	— —	1,669.353	— —	2,411,356
1921.	— —	7,255.947	— —	18,495,597
1922.	— —	8,565.767	— —	19,571,147
1923.	— —	7,930.746	— —	21,696,408
1924.	— —	7,443.941	— —	25,699,884
1925.	— —	8,050.499	— —	23,227,115
1926.	— —	8,269.061	— —	21,486,906
1861—1926.	— —	584,880.748	— —	518,235,466

Az 1918. év és ennek következménye a trianoni béke feketeszénbányászatunk történetében is szomorú dátum. A földrajzilag egységes oszthatatlan Magyarország feldarabolása, a Krassó-Szörény és Brassó-megyei széntelepeket Romániának juttatta. A csonkaországnak így csak a pécsvidéki feketeszén maradt meg. S ettől az időponttól kezdve a pécsi bányák közgazdasági jelentősége is megsokszorozódik: Csökkentik azt a veszedelmet, hogy — amint Olaszország és Anglia példája mutatja — függő viszonyban kerülünk a bennünket feketeszénrel ellátó államokkal szemben.

Ehez az időponthoz térve néhány szóval vázoljuk, mit jelentett a pécsvidéki szénbányászat az integer Magyarország szempontjából.

Táblázatunkban külön összeállítottuk külön Magyarország és külön a pécsi medence feketeszentermelését attól az időtől kezdve, ameddig statisztikai adatok állanak rendelkezésünkre — 1865-től. E táblázatból kitűnik, hogy a 67 év alatt Magyarország összesen 526.622.183 q. feketeszenet bányászott ki 1917. év végéig. Ebből 326.621.802 q. esett a Pécskörnyéki bányákra. Vagyis az ország feketeszén termelésének 62 %-a.

A 67 év alatt kitermelt feketeszén értéke az országos termelésnél 637.099.986 pengőt, a Pécskörnyékinél 362.160.379 pengőt tett ki az előbbi érték 57 %-át. Hogy a pécsi szén értékrészesedése jóval alatta marad a mennyiségének, a pécsi szén kisebb kalórikus értékének, tehát olcsóbb voltának következménye.

Az 1918. év végén a szerbek a belgrádi katonai egyezmény ellenére Pécssett s a közvetlenül Pécs közelében fekvő DGT bányákat megszállták. E szerb megszállás emlékét őrzik azok az adatok, amelyek a medence meg nem szállott bányáinak 1919. és 1920. évi termelését 1.426.429, illetve 2.669.353 q-ban tüntetik fel. E megszállás következtében a nemzeti létünk talán legszomorubb két évében 3.106.600, illetőleg 4.738.500 q. mennyiségű és 6.803.400 pengő, illetőleg 10.993.320 pengő értékű pécsi szén vonatott el a magyar fogyasztók elől, abban az időben, amikor a tüzelőanyag hiány a háztartásokat az utsegélyező fák kivágására kényszerítette. Az 1921. évi termelés tekintélyes része bár a táblázatunkban szerepel, szintén a szerbeké lett, mert a megszállott területeket mintegy 3 év után ürítették ki, mintegy 1153 millió jugoszláv korona kárt okozva Pécs városának s 60 milliót Baranyavármegyének.

A trianoni békét létrehozó szellemre jellemző, hogy a feketeszén bányáinak tekintélyes részétől megfosztott, mindenkor feketeszénbehozatalra szoruló csonka országot a 3 évi szerb megszállás után feketeszénben fizetendő jóvátételre kötelezve a SHS állam javára. E jóvátételi kötelezettség 5 éven keresztül napi 88 vagon, illetve az 1921. december 13-tól 1923. február 23-ig terjedő időszakban napi 100 vagon szén szállítást követelte minden munkanap után. E teljesítés 1926. szeptember 12-én lejárt, miután 11 millió 898 ezer 900 q. szén vitetett ki jóvátétel címén az országból, tehát a Pécsvidéki szénmedence mintegy 1 1/2 évi termelése.

A medence termelési viszonyai az 1919. évben s az 1920. év egy részében a munkások teljesítőképességének csökkenése következtében s annak folytán, hogy a bányázatok fenntartásához szükséges anyagok u. n. utódállamok elzárkózottsága miatt nem voltak beszerezhetők, rendkívül kedvezőtlenek voltak. E gátló okok 1921-ben megszűntek s az inflációs idő alatt eszközölt hasznos beruházások segítségével a termelés 1922-ben már az utolsó békeévek színvonalán mozgott. A szanálás kezdetén

A JELENKOR LEGJOBB TITKOS ANYAGJA

Eternit

CSAK AZ „Eternit” VÉDSZÓVAL JELELT LAP VALÓDI.
ETERNIT-NUFEN HATSCHEK LAJOS BUDAPEST ANDRÁSSYÚT 33. CVAR NYERGES LUFALL

Elárúsító helyek: Bogenglück Ignác vas-, bőr- és festékárúkereskedése, Salgótarján. — Kun Testvérek épületfa- és építőanyagok raktára, Kisterenye.

beállott ipari pangás, az 1924. évi 31 napos sztrájkjal súlyosbítva, érezhetően csökkentette ugyan a termelés mennyiségét (7.4. millió q.), de az 1925. évi termelés már a 8 millió q fölé emelkedett. Az 1926. évi pedig a fél éves Angol szénstrájk következtében elérte a 8.3. millió métermázsát. Ebben az évben az Angol szén elmaradása következtében Olaszországba is szállítottunk ki pécsi szenet. E kapcsolat állandósítása azonban a sztrájk befejeztével az Angol verseny folytán nem volt lehetséges. Így az 1927. évi termelés sem volt az előző év színvonalán tartható, visszahanyatlott 7.841.543 q-ra.

A pécsi szénmedence bányáit ma két részvénytársaság és a M. kir. kincstár tartja üzemben. A déli bányák Pécs körül a dunagőzhajózási társaság, az északi bányák a baranya és tolnai megyék határán a Salgótarjáni Kőszénbánya r. t. kezelésében vannak. Komlót viszont a kincstár tartja üzemben. A pécsvidéki szénmedencében 1926-ban 4.772 bányamunkás volt alkalmazva.

A bányák műszaki felszerelése a bányászati technikai mindenkori fejlettségének megfelelő magas fokon áll. A gőzerő az üzemben mindinkább háttérbe szorul s a gazdaságosabb s üzembiztosabb villamos energia és sűrített légexpanzív ereje helyettesíti.

A pécsi szén hazánk egyetlen kokszolható szene. A DGT már 1860-ban létesített koks kemencéket. Az előállított kokszt kezdetben a Stájer, később a Magyar és Boszniai vasgyárak használták. A koksizó az üzemét 1910-ben beszüntette.

Ugyanez a vállalat már 1867-ben Brikketgyárat létesített. A porszén értékesítése céljából. Brikketgyár ma is üzemben van.

Energiagazdasági szempontból nagy fontosságú, hogy a bányázatok a szállítást nem bíró, kevésbé értékes szenet villamos erőközpontjaikban, elektromos áram előállítására fordítják. A pécsi szénmedencében három elektromos központ van: a DGT Pécs határában, Újhegyen, M. kir. kincstári Komlón, a Salgótarjáni Kőszénbánya R. T.-é Mársa és Szászvár községek határán. Az utóbbi vállalat Tolnavármegye, a DGT Baranya és Somogyvármegyék árammal való ellátását tervezi. Komló pedig 58 km-es távvezetéken 1927-ben már Baját látta el árammal. E három erőközpont 1926-ban 11 drb. összesen 30.370 kilowatt ampere képességű, három fázisú generátorral 33.4 millió kilowattóra áramot termelt.

A pécsvidéki szénmedence 1807. év óta lefolyt 121 év alatti termelését pontos adatok, amelyek csak 1861-től állanak csak rendelkezésre, az előző évek termelése viszont becslés szerinti megállapítása a 121 év alatti összes termelés 412 és fél millió métermázsát tett ki.

A fenti adatokból világos képet alkothat magának mindenki Magyarország szénbányá-

szati helyzetéről. [Ezen fenti képlet továbbá megmutatja a nemzetgazdaság fejlődését és hanyatlását a munkás viszonyokkal és munkásmozgalmakkal szemben is. Ugyancsak élesen kitűnik az idegen csapatok által megszállott idő is, amely a termelésben és annak értékében jut kifejezésre.

A Singer-varrófény — bármely varrógépre utólag felszerelhető — praktikus és kíméli a szemet! Kérje annak gyakorlati bemutatását. — Singer vérrögép fiókjárat Salgótarjánban a kath. templommal szemben.

Hull a férgese.

Tikkasztó nyári meleg, az emberek sóvárogva várják az enyhítő esőt, mert mindenki azzal számol, hogy ha nem következik be az eső enyhítése, úgy akkor pusztul a növény, a gyümölcs stb. Különösen a gyümölcsnél áll ez fenn, mert ilyenkor ellepik a rovarok a fát és kukacok alakjában pusztítják a gyümölcsöt. S az a gyümölcs, melybe befészkelik magukat az ilyen kukacok, azok rendszerint megérés előtt lehullanak a fáról.

A munkásmozgalmakban is vannak ilyen időbeli viszontagságok és ugyancsak vannak az idő viszontagságaival járó rovarok és kukacok. Ilyen jelenséget tüntet fel a „Bányamunkás” legutóbbi száma is, amikor egy nyilatkozat alakjában valami Papp Gyula nevezetű bányamunkás megállapítja magáról, hogy nem volt megbízható és nem volt komoly ember. Ezt mi nem mernők megállapítani senkiről sem, azonban ha valaki önmagáról ezt megállapítja, úgy akkor ezt elfogadjuk. Természetesen gratulálunk annak a tábornak, ahová az ilyen egyének csatlakoznak. Az ugynevezett bányamunkás szövetséghez. Nagyon helyes a megállapítása is, bár azt mondja nyilatkozatában, hogy erre őt senki sem kényszerítette, mégis kilátszik a lóláb, amikor a bibliából idéz, illetve a biblia kritikusaik a mondanát idézi, akkor mégis csak azt kell megállapítani, hogy aki nem megbízható és nem komoly ember, az a kritikusokkal nem tud foglalkozni, megkevesebbé ismeri azoknak a mondanátait. — Ebből is kilátszik, hogy az egész nyilatkozat a híres „Triamvirátus” (Peyer, Bertrand és Esztergályos) zöldség adaléka.

A „Bányamunkás” nagy hévvel hozta ezt a nyilatkozatot. Ezzel igyekszik udvarolni a még megmaradt egynéhány hivének, hogy ez által is mutassák az ő létüket. Erre nekünk csak az a szerény megállapításunk: nem jártak esők, nem mosták le a fákat a kártékony rovaroktól, befurakodtak a gyümölcsbe és az a gyümölcs, melybe befurakodtak, nem tudott ellentállni az idő viszontagságainak, le kellett hullania. De szerencse, hogy az ilyen férgese lehull, mert ha ez nem hullana le, az egész fát pusztulással fenyegetné. Lehullt a férgese, a fa lerázta magát a fertőzőket és tovább él, lombosodik és hatalmasodik, és a munkásmozgalmak, amely a bányamunkásság között helyes irányban — zászlónk alatt — hatalmas lépésekkel tör utat s a legrövidebb időn belül, mint terebélyes fa oltalmazza a munkásságot üdítő árnyaiban.

A bányáiparban dúló mozgalmak.

Amikor a múlt hó folyamán a Magyar bányamunkásság a bányavállalatokhoz benyújtotta — gazdasági helyzetének megjavítása érdekében — bérjavítás iránti kérelmeit, tisztán abból indult ki, hogy a tornyosuló nyomorúság enyhítését elérje. Ez a mozgalom teljesen független volt minden irányzattól és minden mellékgondolattól, abban a szerény tudatban, hogy ehhez a munkásnak joga van, mert hisz ezzel csupán csak létét és fennmaradását kívánja biztosítani.

A bányavállalatok a legtöbb esetben a kérvények átvétele alkalmával vagy egyáltalán nem nyilatkoztak, vagy pedig nagyon tartózkodóak voltak. Utóbb azonban egyes bányavállalatok — nevezetesen egy bányavállalat — kerekén kijelentette, hogy a munkásság kívánságai teljesíthetetlen. Jellemző, hogy éppen a legnagyobb bányavállalat és a legtöbb tantiémet és osztalékot fizető bányavállalat volt az, aki a munkásság eme kívánságai előtt elzárkózott és kijelentette, hogy a munkásság kívánságai teljesíthetetlenek.

A napilapok hasábjain nap-nap után arról értesülünk, hogy a bányamunkásság a világ minden bányavidékén helyzete megjavítását célzó kívánságokkal lép a bányavállalatok elé, sőt ugyancsak a napilapok útján veszszük azokat az értesítéseket, hogy a különböző államok kormányai különféle intézkedéseket tesznek és különféle rendelkezéseket hajtanak végre államunk bányáiparának megmentése érdekében. Csak még arról nem szereztünk értesülést, hogy a magyar kormány milyen intézkedést tett és milyen rendelkezéseket kíván végrehajtani, hogy a magyar bányáiparban foglalkoztatott munkásság helyzetét megjavítsa.

A különböző államok kormányai, amikor ezen intézkedéseket és rendelkezéseket tették, illetve végrehajtották, abból indultak ki, hogy ez országuk nemzetgazdaságának követelményei és ennek érdekében, mint legfelsőbb hatalom a kormánynak kell intézkedni. Hasonlóképpen szükség van a Magyarország bányáiparában foglalkoztatott munkásság gazdasági helyzetének megjavítására is ilyen kormány-intézkedésekre, mert csak ez biztosíthatja a magyar nemzetgazdaság terén a mérleg egyensúlyozását és ezt a magyar bányamunkásság joggal el is várja. Mert állambeavatkozás nélkül ezekben a kérdésekben gyökeres javulás nem várható.

A magyar bányamunkásság magyar meggyőződésének tudatában várja a sürgős intézkedést, mert a magyar bányáipar megmentése csakis a munkásság gazdasági helyzetének a megjavítása árán érhető el.

Az anyagi gondok nehéz napjaiban,

amikor úgy szólnán senkinek a keresete nem fűdi a kiadásokat

szép pénzt kereshet

mint fő- vagy mellék- foglalkozással, ha érdekes, érdekes könyveink részletfizetéses terjesztésére vállalkozik. Mi ugyanis megtanítjuk hogyan kell eladni könyveket részletfizetésre. A mi kiadványaink mind márkás, irodalmi művek, amelyeknek terjesztésével tehát tisztességes megélhetést vagy minden esetre szép mellékjövedelmet biztosíthat magának. Még ma írjon díjtalan ismertető nyomtatványokért, amelyeket szívesen megküld a

"PALLADIS" könyvosztálya
Budapest, V., Alkotmány-utca 4.

Meghívó.

A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetsége 1920. évi augusztus hó 19-én, vasárnap délután 2 órakor a salgótarjáni „Fürdőházak” vendéglő nagy kert-helyiségében

**motorkerékpár-,
kerékpár-,
uszó-, teke-
versennyel
és táncos
egybekötött**

népünnepélyt

rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a **Rendezőség.**

Műsor:

Az ünnepély kezdete délután 2 órakor. Motorkerékpárverseny délután 3 órakor. — Kerékpárverseny délután fél 4 órakor. — Uszóverseny délután fél 5 órakor. — Tekeverseny kezdete f. évi augusztus hó 12-én reggel 8 órától augusztus hó 19-én délután 6 óráig.

Versenydíjak:

Motorkerékpár versenyre:

- I. díj: Salgótarján r. t. város díja:
- II. „ A Magyarországi Bánya és Kohómunkások Gazd. Szövetsége díja: 100 P.
- III. díj: A Magyarországi Bánya és Kohómunkások Gazd. Szövets. díja: 60 P.
- IV. díj: A Magyarországi Bánya és Kohómunkások Gazd. Szövets. díja: 30 P.
- V. díj: A Salgótarjáni kereskedők díja: ezüst cigaretta tárca.

Kerékpár verseny:

- I. díj. Salgótarján r. t. város díja:
- II. „ A Magyarországi Bánya és Kohómunkások Gazd. Szövets. díja: 50 P.
- III. díj. A Magyarországi Bánya és Kohómunkások Gazd. Szövets. díja: 30 P.
- IV. díj. A Magyarországi Bánya és Kohómunkások Gazd. Szövets. díja: 20 P.
- V. díj: A Salgótarjáni kereskedők díja: 1. drb. arany töltőtoll.

Uszóverseny díjai:

- I. díj: 1 drb. utazó bőrönd.
- II. „ 1 „ bőrönd.
- III. „ 1 „ borotvakészlet teljes felsz.

Tekeverseny díjai:

- I. díj: 1 drb. férfi zsebóra.
- II. „ 1 „ I. liter őraltalmu Thermos üveg.
- III. „ 1 „ hátizsák.
- IV. „ 2 pár férfi sokni és 2 drb. nyakkendő.
- V. „ 1 drb. borotvakészlet teljes felsz.
- VI. „ 1 „ bőr cigarettatárca.
- VII. „ 1 „ pénztárca.
- VIII. „ 1 „ bőrönd.
- IX. „ 1 „ bőr levéltárca.
- X. „ 1 „ sétatöb.

Műsor után tánc reggelig.

A motorkerékpárverseny távja: 50 kilométer, a kerékpárverseny távja: 25 km.

A motorkerékpár- és kerékpár verseny indulása és érkezése a fürdő kerthelyisége előtt.

Az összes nyereménytárgyak kiosztása az ünnepély helyszínén este 10 órakor lesz.

A nyereménytárgyak megtekinthetők a Friedler-féle papírüzlet kirakatában.

Kedvezőtlen idő esetén az ünnepély augusztus 20-án lesz megtartva.

Helyicsoportok hirei.

Pécskerületi szaktársak figyelmébe. Közzük, hogy kerületi ügyvédünk dr. Ligeti Kabos, Pécs, Mindszent-u. 24.

Oly ügyekben, melyekben a szaktársaknak ingyenes jogvédelem jár, a kerületi titkárság útján, egyéb ügyekben pedig közvetlenül fordulhatnak fenti ügyvédhez.

Mecsekszabolcs. Beiratások és befizetések az otthonban bármikor eszközölhetők. Az otthon naponta d. e. 8—12-ig és délután 2—10 óráig van nyitva. Könyvtárórák: csütörtökön délelőtt 10—11-ig, d. u. 5—6-ig és vasárnaponként délelőtt 10—11-ig.

Pécsbányatelep. Beiratások és befizetések Linc János pénztáros szaktársnál eszközölhetők.

Itt hívjuk fel pécsbányatelepi tagjaink figyelmét szabolcsi otthonunkra, hol könyvtár, kuglizó és rádió áll a tagok rendelkezésére. Tekintve a két telep közelségét, a pécsbányatelepi tagoknak módjában van az otthont gyakrabban igénybe venni.

Tatabánya-Felsőgallai titkárság. Hivatalos helyisége Felsőgallán Schalkhamer-féle vendéglőben van. Hivatalos órák hetenként hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—12-ig és délután 2—7 óráig. Minden panasszal és felvilágosításért ide forduljanak a szaktársak.

Nagymányok. A tolnai kerületi titkári iroda Nagymányokon, a Finta-féle házban van. Minden panasszal, felvilágosításért a szaktársak forduljanak Bernhardt Henrik kerületi titkárhoz.

A pénztár kezelésével, tagjárulékok beszedésével és tagok felvételével id. Heim Ferenc van megbízva.

Ajka. Szövetségünk ajkai tagjai részére a beiratkozások és tagjárulékok befizetésének kezelésével a vezetőség végleges megválasztásáig Ifj. Papp Imre szaktársat bízta meg.

Felhívjuk ajkai tagjainkat, ugyancsak az ajkai munkásságot, hogy jelentkezzenek Papp szaktársnál beiratkozás, illetve a tagjárulék pontos befizetése céljából. Ugyancsak az esetleges panaszokkal is oda forduljanak.

Fel a munkára, tömörüljünk győzelmünk biztos tudatában!

SINGER
varrógép
REG BEVÁLT JÓ MINŐSÉGBEN
Kedvező fizetési feltételek
SINGER VARRÓGÉP
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Salgótarjánban,
Fő-utca 75. szám. alatt
a róm. kath. templommal szemben.